FrieschDagblad
Maandag 5 juli 2021

In de kerk van Baaium sprak Hester Simons, directeur van Stichting Alde Fryske Tsjerken, zaterdag met jongeren over de toekomst van religieus erfgoed. Foto's: Niels de Vries en Wikimedia

Dancemuziek in het kerkgebouw kan jonge ren interesseren voor het erfgoed

Om jongeren te interesseren voor het kerkelijk erfgoed in Fryslân, moeten ze het roer in handen krijgen. Dat bepleit Hester Simons, directeur van Stichting Alde Fryske Tsjerken.

Opinie
Hester Simons

De kerken staan al eeuwenlang in ons landschap en hebben door de jaren heen een herkenbare functie gehad. Als baken in het landschap, als vertrouwde plek om samen het geloof te beleven en als plek waar je samen stil kunt staan bij belangrijke levensgebeurtenissen.

De ontkerkelijking leidt ertoe dat de vanzelfsprekendheid van die functie van de kerken anders begint te worden. We hebben in Fryslân ongeveer 770 kerken waarvan een steeds groter deel op zoek gaat naar een nieuwe bestemming, los van de traditionele functie.

De generatie waartoe ik behoor – de zogenaamde patatgeneratie, een pragmatische generatie gericht op zelfontplooiing en levensgeluk - heeft directe binding en gevoel bij die oude functie; we komen voort uit onze heiten en memmen, pakes en beppes, generaties die waarde hechten aan de religieuze betekenis in relatie tot het behoud van de fysieke vorm van de kerken.

Tegelijkertijd is de generatie waar ik toe behoor verantwoordelijk voor de vorming van de jeugd en het grootbrengen van hen in een andere wereld dan die van bijvoorbeeld vijftig jaar geleden.

Nieuwe horizonten

Als stichting zien wij dat het open gesprek tussen jong en oud – twee werelden - van belang is bij het bouwen aan een blijvende toekomst voor ons erfgoed, om zo te kunnen blijven genieten van nieuwe horizonten met vertrouwde kerktorens. Een verantwoordelijkheid om de toekomst van de 'libbene stiennen' veilig te stellen.

Het thema van Stichting Alde Fryske Tsjerken voor de komende jaren is: 'Alde tsjerken, jonge lûden' (Oude kerken, jonge geluiden). En hoe zit dat nu met die *jonge lûden*? Sinds mijn aantreden vorig jaar oktober hoor ik niet anders dan dat de jeugd de toekomst heeft en dat we ons best moeten doen om de jongeren te interesseren voor ons erfgoed.

Op verschillende platformen en vanuit verschillende partijen worden jongeren benaderd met de vraag hoe we ze kunnen betrekken bij de Friese kerken en wat ervoor nodig is om de jongeren aan te laten sluiten bij het werk waar we als stichting mee bezig zijn.

Wij hebben er de afgelopen tijd voor gekozen jongeren te laten stagelopen bij onze stichting. En omdat wij zien en ervaren dat we gesteund worden door een brede en grote trouwe groep vrienden in en om Fryslân - en ook zien dat dit over

We gaan met de jongeren plezier maken in en om de kerk

het algemeen vrienden zijn met wat stramme botten en meer grijze haren - hebben we gemeend om niet alleen de deuren van onze kerken open te moeten gooien, maar ook de deur van ons kantoor. Zo zoeken we actief nieuwe manieren van kijken op.

We vinden dat we moeten aansluiten bij de beleving en interesses van de studenten en dat we hen ons moeten laten adviseren, in plaats van andersom. Daarom hebben we de studenten gevraagd waarmee wij ons moeten bezighouden als we hen willen interesseren voor de Friese kerk.

Dit avontuur heeft geresulteerd in een feest van vernieuwende ideeën. Denk aan adviezen en voorstellen om ons imago aantrekkelijker te maken voor jongeren, aan voorstellen om de onderhandelingen bij overname van kerken anders in te steken en aan het betrekken van vrijwilligers bij de omslag naar een andere manier van samenwerken voor de kerken.

Daarbij hebben we op advies van de jongeren socialemedia-accounts aangemaakt die zij nu beheren en ons daarmee laten zien hoe zij kijken naar ons erfgoed. En bovenal, we hebben niet alleen de kerken en ons kantoor geopend, maar ook onszelf opengesteld voor de jongeren en hen voor de duur van een paar maanden kennis laten maken met onze doelen, zorgen, twijfels en voorlopige oplossingen.

Dancemuziek

De betekenissen die kerken hebben of kunnen krijgen voor verschillende generaties, lopen uiteen. En dat levert spannende, emotionele en daarmee uiterst boeiende gesprekken op.

Wat betekent de wens om jongeren te betrekken bij de kerken voor bestaande structuren en patronen? Want: is de kerk een huis van God of is de kerk een huis voor samenzijn? Is de kerk iets waar je je langdurig aan verbindt, of waar je zonder binding en lange rondleidingen binnen mag lopen? Is de kerk enkel geschikt voor psalmen en orgelmuziek, of zou je er ook een *event* met dancemuziek in kunnen organiseren? Is de kerk een plek waar je kunt *chillen*, kamperen en diepe gesprekken met elkaar kunt voeren, of is dit juist beledigend voor de mensen die de dienst die er de zondag daarop wellicht weer volgt bijwonen?

We leven in een tijd waarin trends als vergrijzing, ontkerkelijking en krimp ons dwingen om de dialoog over onze gebouwen met elkaar aan te gaan. Het fijne is dat we niet op zoek hoeven te gaan naar de jongeren aan wie we onze uitdagingen en zorg straks aan willen overdragen. Want die jongeren zijn geen aparte groep op afstand, ze zijn onze bern, pake- en beppesizers, winkelmedewerkers, scholieren, buurkinderen et cetera. Het zijn jongeren die naar mijn ervaring openstaan voor verhalen van vroeger, voor het maken van herinneringen in kerken, voor het ondernemen van activiteiten in relatie tot de

Dit avontuur heeft geresulteerd in een feest van vernieuwende ideeën

kerk en voor het samen kennismaken met de geschiedenis van de kerk om te kunnen besluiten over wat goed is voor de toekomst.

De urgentie is de volgende: als wij de jongeren van nu de zorg van het erfgoed voor de toekomst willen toevertrouwen, betekent dat naar mijn idee ook het loslaten van de huidige manier van kijken, besturen, vrijwilligerswerk doen en openstaan voor nieuwe manieren van kijken. Hiermee doel ik op de gesprekken die wij hebben gevoerd met de huidige vrijwilligers die aangeven geen nieuwe leden voor hun commissie te kunnen vinden, met kerkbesturen die aangeven geen nieuwe leden te kunnen vinden die aan hun bestuur willen deelnemen, met bestuurders die de jongeren willen meekrijgen.

Ik denk – eigenwijs als ik ben - dat we het andersom moeten aanpakken. Moeten we jeugd vinden die met ons meedoet in de zorg voor het erfgoed? Of moeten wij langzaamaan met de jeugd meedoen? Moeten we misschien bij hen aansluiten en hun manier van kijken en ondernemen overnemen, en ze daarbij steunen en coachen? En moeten we ons daarmee niet dienstbaar opstellen ten behoeve van de stenen van vroeger, om ze levend te houden?

De komende tijd gaan we als stichting nog verstrekkender aan de slag om met de huidige betrokkenen, vrijwilligers, bestuurders om de jongeren actief te betrekken bij deze opgave. We gaan hen vaker vragen ons te vertellen wat zij nodig hebben om het kostbare bezit van de stichting te behouden, ook na ons heengaan.

We willen niet de boodschap neerleggen dat wij het zo belangrijk vinden om de kerk in Fryslân te behouden, maar we willen samen met de jongeren verkennen wat de meerwaarde van die kerk in het landschap is en of - en zo ja op welke wijze - ze behouden kan blijven.

Fijne dingen in de kerk

Heel concreet betekent dit dat we niet alleen serieus met elkaar gaan praten over de kerk, maar vooral ook fijne dingen gaan doen bij en in de kerk. We gaan plezier maken in en om de kerk. We doen mee met initiatieven als *Jump for heritage*, waarbij je voor een erfgoedobject in de lucht springt en de foto daarvan op sociale media deelt. We zetten *foodtrucks* neer bij zomerafsluitingen van studenten en we zoeken de vrolijke lijn om op ontspannen wijze met elkaar te genieten van het moois van ons erfgoed. Alde tsjerken, jonge lûden, maar ook nije tiden.

De bedoeling is dat de stap door de open deur gezet kan worden. We willen 'toevallige ontmoetingen' creëren, om de generaties die gaan komen te laten kennismaken met het werk van de stichting. We willen ze verleiden om zelf te ontdekken wat de kerk voor ze kan betekenen als uniek erfgoed in hun dorp of stad.

Met het actief zoeken van nieuwe partners om ons bijzondere erfgoed in stand te houden, en belangstelling hiervoor bij andere en jongere doelgroepen te wekken, slaan we als stichting een nieuwe weg in. Een weg met een bestemming ver in de toekomst, waarin ons erfgoed nog steeds een karakteristiek en beeldbepalend onderdeel van het Friese landschap mag zijn en de kerken ruimte van ademen blijven houden.

Hester Simons is directeur van Stichting Alde Fryske Tsjerken. Dit is een ingekorte versie van een lezing die ze zaterdag hield tijdens de jongerendialoog over de toekomst kerkgebouwen